HOTĂRÂREA TRIBUNALULUI (Camera a patra)

20 iulie 2016*

„Răspundere extracontractuală — Prejudicii cauzate de Comisie în cadrul unei investigații a OLAF și de OLAF — Acțiune în despăgubire — Cerere privind constatarea inexistenței juridice și a inadmisibilității, în scopuri probatorii în fața autorităților naționale, a unor acte ale OLAF — Admisibilitate — Abuz de putere — Prelucrarea unor date cu caracter personal — Dreptul la apărare”

În cauza T-483/13,

Athanassios Oikonomopoulos, cu domiciliul în Atena (Grecia), reprezentat inițial de N. Korogiannakis și de I. Zarzoura, avocați, ulterior de G. Georgios, avocat,

reclamant,

împotriva

Comisiei Europene, reprezentată de J. Baquero Cruz și de A. Sauka, în calitate de agenți,

pârâtă,

având ca obiect, pe de o parte, o cerere de reparare a prejudiciilor cauzate de Comisie, precum și de Oficiul European de Luptă Antifraudă (OLAF) și, pe de altă parte, o cerere prin care se solicită ca acte ale OLAF să fie declarate inexistente juridic și inadmisibile în scopuri probatorii în fața autorităților naționale,

TRIBUNALUL (Camera a patra),

compus din domnul M. Prek (raportor), președinte, doamna I. Labucka și domnul V. Kreuschitz, judecători,

grefier: doamna C. Heeren, administrator,

având în vedere faza scrisă a procedurii și în urma ședinței din 10 iunie 2015,

pronunță prezenta

* Limba de procedură: engleza.

Hotărâre [1]

Situația de fapt

1 Reclamantul, domnul Athanassios Oikonomopoulos, este inginer electrician și un om de afaceri care își desfășoară activitatea pe piața roboticii în domeniul informatic. Acesta a fondat, iar ulterior a condus, din 1987 până în 2006, societatea Zenon Automation Technologies SA (denumită în continuare „Zenon”), stabilită în Grecia.

2 Între anii 2004 și 2006, Zenon a încheiat mai multe contracte cu Direcția Generală (DG) „Societatea Informațională și Media” (denumită în continuare „DG Societatea Informațională”) a Comisiei Europene, care au intrat sub incidența celui de Al șaselea program-cadru pentru activități de cercetare, dezvoltare tehnologică și demonstrație, care contribuie la crearea Spațiului European de Cercetare și la inovare (2002-2006) (denumit în continuare „Al șaselea program-cadru”).

3 În luna noiembrie 2008, la cererea Comisiei, la Zenon a fost realizat un audit de către un cabinet de audit extern cu privire la proiectele Alladin și Gnosys din Al șaselea program-cadru. Acest audit a condus la adoptarea, printre altele, a raportului de audit 08-BA59-028 din 13 mai 2009 (denumit în continuare „raportul de audit inițial”).

4 Din raportul de audit inițial reiese că au existat anomalii referitoare la costurile cu personalul. Zenon ar fi solicitat Comisiei finanțarea, pentru o sumă semnificativă, a unor costuri care în realitate îi fuseseră facturate de societatea cipriotă Comeng Computerised Engineering (denumită în continuare „Comeng”). Aceste costuri ar fi fost prezentate, în mod eronat, în categoria costurilor directe referitoare la personal ca fiind costuri cu „consultanți interni”, în condițiile în care ar fi trebuit să fie prezentate drept costuri legate de subcontractare. Această practică ar fi avut un caracter sistematic. Comisia a concluzionat de aici că respectivele costuri nu puteau fi considerate admisibile nici în calitate de costuri cu personalul, nici în calitate de costuri legate de subcontractare.

5 În acest context, la data de 10 decembrie 2009 a fost declanșată o investigație cu privire la proiectul GR/RESEARCH-INFSO-FP6-Robotics and informatics, desfășurat pentru punerea în aplicare a celui de Al șaselea program-cadru, de către Oficiul European de Luptă Antifraudă (OLAF). În temeiul Regulamentului (CE) nr. 1073/1999 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 mai 1999 privind investigațiile efectuate de OLAF (JO 1999, L 136, p. 1, Ediție specială, 01/vol. 2, p. 129), acesta are responsabilitatea de a efectua investigații externe, cu alte cuvinte, în afara instituțiilor Uniunii Europene, și investigații interne, și anume în cadrul respectivelor instituții.

6 La 25 și la 26 februarie 2010, OLAF a procedat la o verificare la sediul Comeng.

7 La 6 august 2010, DG Societatea Informațională a pregătit un proiect de raport de audit final.

8 La 18 februarie 2011, Comisia a adoptat raportul de audit final.

9 În luna iulie 2011, OLAF l-a informat pe reclamant că este considerat o persoană care face obiectul investigației menționate la punctul 5 de mai sus. La 7 septembrie 2011, reprezentanți ai OLAF l-au audiat pe reclamant la domiciliul acestuia, situat atunci la Patmos (Grecia).

10 Prin scrisoarea din 19 septembrie 2012, OLAF l-a informat pe reclamant cu privire la închiderea investigației. A arătat în aceasta că, potrivit concluziilor investigației respective, exista bănuiala că au fost comise infracțiuni care afectează interesele financiare ale Uniunii. OLAF a anunțat și că a recomandat autorităților judiciare elene să inițieze o procedură judiciară cu privire la această cauză. Pe

1 — Sunt redate numai punctele din prezenta hotărâre a căror publicare este considerată utilă de către Tribunal.

de altă parte, OLAF a invitat DG Rețele de Comunicare, Conținut și Tehnologie, care a înlocuit DG Societatea Informațională, să adopte măsurile corespunzătoare pentru a garanta recuperarea sumei de 1,5 milioane de euro de la Zenon.

Procedura și concluziile părților *[omissis]*

19 Reclamantul solicită Tribunalului:

— declararea faptului că actele și măsurile decise de OLAF sunt inexistente juridic;

— declararea faptului că informațiile și datele care îl privesc și orice probe relevante transmise autorităților naționale constituie probe inadmisibile;

— obligarea Comisiei să îi plătească suma de două milioane de euro ca o recunoaștere a comportamentelor sale nelegale și a prejudiciului cauzat activităților profesionale și reputației reclamantului;

— dispunerea măsurilor de cercetare judecătorească și a măsurilor de organizare a procedurii în temeiul articolelor 64 și 65 din Regulamentul de procedură din 2 mai 1991 sub forma prezentării unor documente și mărturii;

— obligarea Comisiei la plata cheltuielilor de judecată.

20 Comisia solicită Tribunalului:

— respingerea acțiunii ca fiind în parte inadmisibilă și în parte nefondată sau, în orice caz, nefondată în integralitatea sa;

— obligarea reclamantului la plata cheltuielilor de judecată, inclusiv a celor aferente procedurii privind măsurile provizorii.

În drept

1. *Cu privire la admisibilitatea anumitor capete de cerere [omissis]*

25 În primul rând, trebuie analizată admisibilitatea cererii prin care se solicită constatarea faptului că măsurile adoptate de OLAF sunt inexistente juridic. În acest context, este necesar să fie amintite competențele instanței Uniunii atunci când este sesizată cu o acțiune în despăgubire.

26 Potrivit unei jurisprudențe consacrate, angajarea răspunderii extracontractuale a Uniunii în sensul articolului 340 al doilea paragraf TFUE este supusă întrunirii mai multor condiții referitoare la nelegalitatea comportamentului reproșat instituției Uniunii, la caracterul real al prejudiciului și la existența unei legături de cauzalitate între comportamentului instituției și prejudiciul invocat (a se vedea Hotărârea din 9 noiembrie 2006, Agraz și alții/Comisia, C-243/05 P, EU:C:2006:708, punctul 26 și jurisprudența citată). În ceea ce privește condiția comportamentului reproșat, se impune stabilirea unei încălcări suficient de grave a unei norme de drept având ca obiect acordarea de drepturi particularilor (Hotărârea din 4 iulie 2000, Bergaderm și Goupil/Comisia, C-352/98 P, EU:C:2000:361, punctele 42 și 43, și Hotărârea din 9 septembrie 2008, FIAMM și alții/Consiliul și Comisia, C-120/06 P și C-121/06 P, EU:C:2008:476, punctul 173). În plus, trebuie amintit că, potrivit unei jurisprudențe constante, acțiunea în despăgubire este o cale de atac autonomă, având o funcție specială în cadrul sistemului căilor de atac și fiind subordonată unor condiții de exercitare concepute

în vederea obiectului său specific (Hotărârea din 28 aprilie 1971, Lütticke/Comisia, 4/69, EU:C:1971:40, punctul 6, și Ordonanța din 15 octombrie 2013, Andechser Molkerei Scheitz/Comisia, T-13/12, nepublicată, EU:T:2013:567, punctul 46).

27 Trebuie considerat că cererea prin care se solicită să se constate că măsurile adoptate de OLAF sunt inexistente juridic echivalează în realitate cu a solicita Tribunalului să invalideze măsurile adoptate de OLAF și totodată să decidă că ele nu au produs niciun efect juridic [a se vedea în acest sens Hotărârea din 9 septembrie 2011, dm-drogerie markt/OAPI – Distribuciones Mylar (dm), T-36/09, EU:T:2011:449, punctul 83]. Aceasta depășește simpla constatare a unei nelegalități, pe care Tribunalul ar putea fi pus în situația să o efectueze în cadrul unei acțiuni în despăgubire.

28 Prin urmare, primul capăt de cerere formulat de reclamant trebuie declarat inadmisibil.

29 Această declarație de inadmisibilitate nu constituie o încălcare a dreptului la protecție jurisdicțională efectivă și nici a principiilor bunei administrări a justiției și economiei procedurii. Astfel, controlul jurisdicțional al respectării ordinii juridice a Uniunii este asigurat, după cum rezultă din cuprinsul articolului 19 alineatul (1) TUE, de Curtea de Justiție a Uniunii Europene și de instanțele statelor membre. În acest scop, Tratatul FUE a instituit, prin articolele 263 TFUE și 277 TFUE, pe de o parte, și prin articolul 267 TFUE, pe de altă parte, un sistem complet de căi de atac și de proceduri menit să asigure controlul legalității actelor Uniunii, pe care l-a încredințat instanței Uniunii (Hotărârea din 19 decembrie 2013, Telefónica/Comisia, C-274/12 P, EU:C:2013:852, punctul 57). Or, deciziile luate de autoritățile naționale pe baza informațiilor OLAF trebuie să poată fi atacate la instanțele naționale, care, la rândul lor, pot introduce o cerere de decizie preliminară cu privire la interpretarea dispozițiilor dreptului Uniunii pe care le consideră necesare pentru a pronunța propria hotărâre [a se vedea în acest sens Ordonanța din 19 aprilie 2005, Tillack/Comisia, C-521/04 P(R), EU:C:2005:240, punctele 38 și 39].

30 Trebuie precizat că reclamantul nu prezintă niciun alt element pentru a dovedi că dreptul și principiile sus-menționate au fost încălcate.

31 În consecință, simplul fapt că un capăt de cerere este declarat inadmisibil nu este suficient pentru dovedirea unei încălcări a dreptului la protecție jurisdicțională efectivă și nici a principiilor bunei administrări a justiției și economiei procedurii.

32 În al doilea rând, capătul de cerere prin care se solicită ca Tribunalul să declare că informațiile și datele reclamantului și orice probă relevantă transmise autorităților naționale constituie probe inadmisibile trebuie de asemenea să fie respins.

33 Astfel, acest capăt de cerere nu poate fi interpretat altfel decât în sensul că vizează să obțină ca Tribunalul să decidă în drept că elementele de probă sunt inadmisibile în fața instanțelor naționale. Or, rezultă dintr-o jurisprudență consacrată că măsurile pe care autoritățile naționale le iau în urma informațiilor transmise de OLAF angajează în mod exclusiv și integral răspunderea acestora și că este de competența respectivelor autorități să verifice ele însele dacă asemenea informații justifică sau impun începerea unei urmăriri penale. În consecință, protecția jurisdicțională împotriva unei astfel de urmăriri trebuie să fie asigurată la nivel național cu toate garanțiile prevăzute de dreptul intern, inclusiv cele care decurg din drepturile fundamentale, și cu posibilitatea instanței sesizate să adreseze Curții o cerere de decizie preliminară în temeiul articolului 267 TFUE [a se vedea Ordonanța din 19 aprilie 2005, Tillack/Comisia, C-521/04 P(R), EU:C:2005:240, punctele 38 și 39 și jurisprudența citată]. S-a mai precizat că autoritățile naționale, în ipoteza în care ar decide să declanșeze o investigație, vor aprecia consecințele care trebuie deduse ca urmare a unor eventuale nelegalități comise de OLAF și că această apreciere va putea fi contestată în fața instanței naționale. În ipoteza în care o procedură penală nu ar fi declanșată sau ar fi finalizată printr-o hotărâre de achitare, inițierea unei acțiuni în despăgubire la instanța Uniunii ar fi suficientă pentru a garanta protecția intereselor

persoanei în cauză, permițându-i să obțină repararea oricărui prejudiciu care rezultă din comportamentul nelegal al OLAF (a se vedea în acest sens Hotărârea din 20 mai 2010, Comisia/Violetti și alții, T-261/09 P, EU:T:2010:215, punctul 59).

34 Trebuie considerat că, în temeiul jurisprudenței menționate la punctul 33 de mai sus, o decizie a Tribunalului prin care se declară inadmisibile probele prezentate autorităților judiciare elene s-ar situa, în mod evident, în afara cadrului de competență a acestuia. Prin urmare, Tribunalul nu este competent pentru a decide că informațiile și datele reclamantului și orice probă relevantă transmise autorităților naționale constituie probe inadmisibile în fața instanțelor naționale.

35 În consecință, al doilea capăt de cerere trebuie respins fără a fi necesară examinarea fondului acestuia.

2. *Cu privire la fond*

36 Cu titlu introductiv, trebuie analizat argumentul invocat de Comisie potrivit căruia acțiunea în despăgubire ar fi prematură. Comisia susține astfel că transmiterea raportului OLAF nu a condus, până în prezent, la luarea niciunei măsuri din partea autorităților naționale competente. În plus, nu ar exista prejudiciu din moment ce nu ar exista nici scurgeri, nici divulgări publice de informații.

37 Este necontestat faptul că procedura judiciară națională este încă în curs. Cu toate acestea, eventualele rezultate ale acestei proceduri nu sunt susceptibile să afecteze prezenta procedură. Astfel, în speță nu este vorba despre a ști dacă reclamantul este autorul unei nereguli sau a unei fraude, ci despre a examina modul în care OLAF a desfășurat și a finalizat o investigație care îl menționează nominal și eventual stabilește în sarcina lui răspunderea pentru nereguli, precum și modul în care Comisia s-a comportat în contextul acestei investigații. În cazul în care reclamantul este considerat nevinovat de autoritățile judiciare naționale, un astfel de fapt nu ar repara în mod necesar eventualul prejudiciu pe care acesta l-ar fi suferit (a se vedea în acest sens Hotărârea din 8 iulie 2008, Franchet și Byk/Comisia, T-48/05, EU:T:2008:257, punctele 90 și 91).

38 Prin urmare, dat fiind că pretinsul prejudiciu invocat în cadrul prezentei acțiuni este distinct de acela care ar putea rezulta din declararea nevinovăției reclamantului de către autoritățile judiciare naționale, concluziile privind despăgubirile nu pot fi respinse ca premature, astfel încât reclamantul să poată formula o astfel de cerere doar după eventualele decizii definitive ale autorităților judiciare naționale.

39 În consecință, întrucât acțiunea nu are caracter prematur, nu este necesar să se amâne examinarea chestiunilor privind natura și întinderea prejudiciului într-o eventuală etapă ulterioară.

40 În cadrul celui de al treilea capăt de cerere, reclamantul susține că trebuie angajată răspunderea extracontractuală a Uniunii.

[omissis]

Cu privire la comportamentul nelegal [omissis]

Cu privire la al doilea motiv, întemeiat pe încălcarea Regulamentelor nr. 45/2001 și nr. 1073/1999, pe obligația privind protecția confidențialității și a secretului profesional, pe dreptul la viață privată și pe principiul bunei administrări *[omissis]*

51 Cu titlu introductiv, trebuie subliniat că dispozițiile Regulamentului nr. 45/2001 sunt norme de drept care au ca obiect conferirea unor drepturi persoanelor vizate de datele cu caracter personal deținute de instituțiile și de organele Uniunii. Astfel, obiectivul însuși al acestor norme este de a proteja asemenea persoane de eventuale prelucrări ilicite ale datelor care le vizează (Hotărârea din 12 septembrie 2007, Nikolaou/Comisia, T-259/03, nepublicată, EU:T:2007:254, punctele 210 și 232).

– Cu privire la prima, la a doua și la a treia critică, întemeiate pe încălcarea articolelor 4, 5, 7, 8 și 12 din Regulamentul nr. 45/2001, a obligației privind protecția confidențialității, a secretului profesional, a dreptului la viață privată, precum și a principiului bunei administrări, în special a articolului 8 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1073/99 și a articolului 8 alineatul (1) din Regulamentul nr. 2185/96

52 Cu titlu introductiv, trebuie amintit mai întâi că articolul 2 litera (a) din Regulamentul nr. 45/2001 prevede că „date cu caracter personal” [înseamnă] „orice informație referitoare la o persoană fizică identificată sau identificabilă”, iar „o persoană identificabilă este o persoană care poate fi identificată, direct sau indirect, în special prin referire la un număr de identificare sau la unul sau mai multe elemente specifice, proprii identității sale fizice, fiziologice, psihice, economice, culturale sau sociale”. Articolul 2 litera (b) din regulamentul menționat definește „prelucrarea datelor cu caracter personal” ca fiind „orice operațiune sau set de operațiuni efectuate cu privire la datele cu caracter personal, indiferent dacă se realizează prin mijloace automate sau nu, precum colectarea, înregistrarea, organizarea, stocarea, adaptarea sau modificarea, recuperarea, consultarea, utilizarea, divulgarea prin transmitere, diseminarea sau punerea la dispoziție în alt mod, alinierea sau combinarea, blocarea, ștergerea sau distrugerea datelor”.

53 Potrivit jurisprudenței, comunicarea unor astfel de date intră în sfera noțiunii „prelucrare” în sensul articolului 2 litera (b) din Regulamentul nr. 45/2001 (Hotărârea din 29 iunie 2010, Comisia/Bavarian Lager, C-28/08 P, EU:C:2010:378, punctele 68 și 69, și Hotărârea din 7 iulie 2011, Valero Jordana/Comisia, T-161/04, nepublicată, EU:T:2011:337, punctul 91). În speță, trebuie considerat că informațiile care îl vizează pe reclamant sunt „date cu caracter personal” și că a avut loc o „prelucrare” a acestora în sensul dispoziției menționate mai sus, atât de către Comisie, cât și de către OLAF, ceea ce, în definitiv, părțile nu contestă.

[omissis]

59 În primul rând, trebuie analizată critica potrivit căreia nu a fost îndeplinită niciuna dintre condițiile menționate la articolul 5 din Regulamentul nr. 45/2001.

60 În ceea ce privește transmiterea informațiilor de către OLAF către Comisie și către autoritățile naționale elene, trebuie amintit că, în principiu, OLAF execută sarcini efectuate în interes public, în sensul articolului 5 litera (a) din Regulamentul nr. 45/2001. În speță, prelucrarea datelor cu caracter personal ale reclamantului s-a înscris în cadrul investigației desfășurate de OLAF pentru a stabili existența unei eventuale fraude care ar fi adus atingere finanțelor Uniunii. O astfel de prelucrare a datelor de către OLAF era deci necesară pentru executarea sarcinii sale. Prin urmare, este necesar să se considere că transmiterea informațiilor de către OLAF către Comisie și către autoritățile naționale elene a fost efectuată în interes public. Așadar, OLAF nu a depășit limitele puterii de apreciere de care dispune în cadrul articolului 5 litera (a) din Regulamentul nr. 45/2001.

61 În ceea ce privește transmiterea informațiilor de către Comisie către Zenon, trebuie considerat că, în principiu, o asemenea transmitere este conformă cu articolul 5 din Regulamentul nr. 45/2001.

62 Astfel, Comisia a adresat în mod legitim societății Zenon un raport de audit final ale cărui concluzii se întemeiau pe extrase din raportul OLAF, care conțineau informații cuprinse în raportul de misiune al OLAF, în raportul OLAF referitor la inspecțiile la fața locului efectuate la Comeng la 25 și la 26 februarie 2010, în procesul-verbal scris al audierii directorului Comeng și în documentele scanate cu ocazia inspecțiilor la fața locului de către inspectorii OLAF, cu autorizarea directorului Comeng, și comunicate de OLAF la DG Societatea Informațională la 4 mai 2010.

63 Aceste informații au permis Comisiei să confirme că Zenon nu a respectat dispozițiile cuprinse în contractele FP6 încheiate pentru punerea în aplicare a celui de Al șaselea program-cadru și să respingă ansamblul costurilor invocate de Zenon în acest context.

64 Fără menționarea concluziilor OLAF în raportul de audit final al Comisiei, aceasta nu ar fi putut justifica motivul pentru care a efectuat o ajustare în privința Zenon. Prin urmare, în acest context, nu i se poate reproșa DG Societatea Informațională, din principiu, că a transmis Zenon un raport de audit final cuprinzând informații pe care această societate trebuia în mod necesar să le cunoască pentru a înțelege motivele pentru care era nevoie de ajustări financiare. Pentru acest motiv, nu se poate susține nici că transmiterea către Zenon a unui asemenea raport cuprinzând informații referitoare la o investigație desfășurată de OLAF nu ar fi fost conformă, din principiu, cu articolul 5 din Regulamentul nr. 45/2001.

65 Trebuie precizat că, printre informațiile pe care OLAF le-a adunat și care au fost preluate în raportul de audit final al DG Societatea Informațională, cele care menționează numele reclamantului în contextul unor operațiuni bancare efectuate între anii 2002 și 2006 în numele Comeng la ordinul reclamantului erau necesare pentru a dovedi că aceste operațiuni bancare nu aveau nicio legătură cu executarea contractelor FP6 încheiate pentru punerea în aplicare a celui de Al șaselea program-cadru. Raportul de audit menționează de asemenea numele reclamantului în cadrul unor tranzacții financiare efectuate în aceeași perioadă în beneficiul altor societăți deținute sau controlate de el și precizează că acesta din urmă nu a dovedit că tranzacțiile respective au intervenit în cadrul executării de către Zenon a contractelor încheiate pentru punerea în aplicare a celui de Al șaselea program-cadru. O astfel de informație era necesară totodată pentru a justifica lipsa unei legături între aceste tranzacții și executarea contractelor FP6 de către Zenon. În plus, reiese din raportul de audit că reclamantul este cel care a decis să recurgă la Comeng pentru eliberarea facturilor către Zenon și să efectueze tranzacțiile bancare între aceasta din urmă și Comeng. Trebuie să se constate că informațiile respective pot fi deduse din scrisoarea din 29 septembrie 2010, adresată de însuși reclamantul noului director al Zenon și transmisă Comisiei de noii acționari ai societății amintite. Reclamantul a arătat în aceasta că a recurs la Comeng pentru a umfla profitul cu 10 % fără ca societatea să sufere pierderi. Aceste date au permis astfel Comisiei să confirme că recurgerea la Comeng în cadrul executării contractelor încheiate pentru punerea în aplicare a celui de Al șaselea program-cadru nu a fost o „eroare”, ci o operațiune deliberată, să respingă astfel teza unei simple erori de calcul, să înlăture, în consecință, propunerea privind o simplă rectificare a calculului costului cu personalul formulată de Zenon în scrisoarea din 18 octombrie 2010 și, prin urmare, să justifice domeniul de aplicare al ajustării financiare efectuate în privința Zenon. Nu rezultă, așadar, că transmiterea către Zenon a acestor informații prin intermediul raportului de audit nu a fost conformă cu articolul 5 din Regulamentul nr. 45/2001.

[omissis]

67 În ceea ce privește celelalte argumente invocate de reclamant, acesta susține că articolul 5 literele (a) și (b) din Regulamentul nr. 45/2001 nu ar fi fost respectat pentru motivul că el este un terț în raport cu contractele încheiate de Zenon cu Uniunea și că nicio dispoziție din dreptul Uniunii nu ar autoriza Comisia să prelucreze datele cu caracter personal ale unor terțe persoane. După cum a arătat în mod

întemeiat Comisia, trebuie subliniat că, la momentul faptelor în litigiu, reclamantul era directorul Zenon, precum și reprezentantul său legal pentru mai multe contracte FP6 încheiate pentru punerea în aplicare a celui de Al șaselea program-cadru și că a fost directorul general al Comeng până în anul 2006, precum și proprietarul ultim al acesteia.

68 În plus, reclamantul susține că Comisia a acționat în cadrul contractelor FP6 în calitate de parte contractantă, iar nu în calitate de autoritate publică, atunci când a adresat raportul de audit final societății Zenon și că din aceasta reiese în mod necesar că niciuna dintre condițiile prevăzute la articolul 5 din Regulamentul nr. 45/2001 nu era îndeplinită. Argumentul reclamantului pare că trebuie înțeles în sensul că raportul de audit final se înscria într-un cadru pur contractual, că raportul respectiv era indisociabil de acest cadru și, prin urmare, că DG Societatea Informațională nu putea transmite Zenon datele cu caracter personal ale reclamantului în acest context.

69 Desigur, raportul de audit final se înscrie într-un cadru contractual. Concluziile acestuia se întemeiau însă pe informațiile cuprinse în raportul OLAF, care și-a exercitat competențele în interes public în sensul articolului 5 litera (a) din Regulamentul nr. 45/2001.

70 Prin urmare, critica potrivit căreia niciuna dintre condițiile menționate la articolul 5 din Regulamentul nr. 45/2001 nu erau îndeplinite trebuie respinsă.

71 În al doilea rând, reclamantul susține în mod eronat că, presupunând că OLAF avea dreptul de a colecta datele cu caracter personal care îl vizau, acesta ar fi încălcat în orice caz articolele 7 și 8 din Regulamentul nr. 45/2001 prin comunicarea lor diferitor DG ale Comisiei, autorităților naționale elene, societății Zenon și angajaților săi, precum și societății Comeng și angajaților acesteia.

72 Transferul datelor de către OLAF la DG Societatea Informațională era necesar pentru executarea legitimă a sarcinii care ține de competența acesteia din urmă. Astfel, concluziile auditului final au putut să fie elaborate pe baza informațiilor furnizate de OLAF. Aceste date au permis DG Societatea Informațională să constate că creșterea costurilor cu personalul corespundea costurilor cu personalul facturate de Comeng și că condițiile stabilite la articolul II.6 din contractele tip ale celui de Al șaselea program-cadru nu au fost respectate, întrucât costurile care au fost prezentate drept costuri privind „consultanți interni” erau în realitate costuri legate de subcontractare. Tot pe baza acestor informații, Comisia a efectuat, în continuare, ajustarea costurilor. Prin urmare, articolul 7 din Regulamentul nr. 45/2001 nu a fost încălcat.

73 Pe de altă parte, reclamantul reproșează DG Societatea Informațională că a comunicat raportul de audit final la DG „Energie și Transporturi” și la DG „Întreprinderi și Industrie” și, prin urmare, că le-a transmis date cu caracter personal.

74 Trebuie arătat că, în răspunsul la o întrebare cu acest subiect adresată Comisiei, aceasta a arătat că DG „Întreprinderi și Industrie” și DG „Energie și Transporturi” făceau parte din direcțiile generale ale „familiei «cercetare»”, care gestionează programele-cadru de cercetare. Comisia a precizat că, în cadrul direcțiilor generale ale „familiei «cercetare»”, schimburile de informații privind raporturile de audit erau o practică curentă destinată să protejeze interesele financiare ale Uniunii și să asigure o punere în aplicare coerentă a programelor-cadru, beneficiarii fiind foarte adesea implicați în mai multe acorduri de subvenții gestionate de diferite direcții generale.

75 În speță, transmiterea raportului de audit final care cuprindea datele cu caracter personal ale reclamantului la DG „Întreprinderi și Industrie” și la DG „Energie și Transporturi” nu s-a făcut cu încălcarea articolului 7 din Regulamentul nr. 45/2001. Astfel, ținând seama de rolul asumat de cele două DG, care făceau parte din direcțiile generale ale „familiei «cercetare»”, în punerea în aplicare a celui de Al șaselea program-cadru, este necesar să se considere, după cum s-a subliniat la punctul 65 de mai sus, că transferurile datelor cu caracter personal erau necesare pentru executarea legitimă a sarcinilor care țin de competența lor.

76 Reclamantul invocă de asemenea o încălcare a articolului 8 din Regulamentul nr. 45/2001. Acesta susține că OLAF ar fi trebuit să stabilească, în cadrul transferului către autoritățile competente ale statului membru, care intră sub incidența Directivei 95/46/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 24 octombrie 1995 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și libera circulație a acestor date (JO 1995, L 281, p. 31, Ediție specială, 13/vol. 17, p. 10), că datele erau necesare pentru executarea unei sarcini de interes public. Acest argument trebuie respins. Astfel, este evident că datele colectate de OLAF – care sunt în special cele cuprinse în raportul de audit final al Comisiei – care au fost transmise autorităților naționale elene erau prin natura lor necesare acestora din urmă pentru a-și putea executa sarcina de interes public referitoare la urmărirea unor eventuale infracțiuni pe care le-ar fi comis reclamantul cu ocazia executării contractelor încheiate pentru punerea în aplicare a celui de Al șaselea program-cadru.

77 În al treilea rând, critica întemeiată pe încălcarea articolului 8 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1073/99 și a articolului 8 din Regulamentul nr. 2185/96 nu poate fi admisă. Aceste dispoziții, coroborate, prevăd în esență că informațiile obținute în cadrul investigațiilor externe sunt acoperite de secretul profesional și beneficiază de protecția acordată datelor cu caracter personal. Prin faptul că a transmis societății Zenon datele menționate la punctele 62 și 65 de mai sus, Comisia nu a făcut decât să confirme ceea ce reclamantul anunțase deja noului director general al Zenon în scrisoarea din 29 septembrie 2010, și anume că a recurs la Comeng cu intenția de a umfla profitul. Astfel, reclamantul a recunoscut că a recurs în mod deliberat la un mecanism de subcontractare și că situația nu a rezultat, așadar, dintr-o eroare de calcul. În plus, și după cum s-a amintit la punctele 62 și 65 de mai sus, aceste informații trebuiau în mod necesar să fie transmise Zenon astfel încât să se respingă teza unei simple erori de calcul și să se respingă cu aceeași ocazie propunerea privind o simplă rectificare a calculului costului cu personalul, făcută de această societate Comisiei prin scrisoarea din 18 octombrie 2010.

78 În al patrulea rând, reclamantul susține fără succes că și articolul 12 alineatul (1) din Regulamentul nr. 45/2001 a fost încălcat, pentru motivul că el nu ar fi fost informat niciodată despre transmiterea datelor sale cu caracter personal. Este necesar să se constate că OLAF a decis să amâne informarea reclamantului pentru 31 martie 2010. Astfel, articolul 20 din Regulamentul nr. 45/2001 prevede că „[i]nstituțiile și organele comunitare pot limita aplicarea […] articolului 12 alineatul (1) […] în cazul în care o astfel de restricție constituie o măsură necesară pentru: (a) a asigura prevenirea, cercetarea, depistarea și urmărirea în justiție a infracțiunilor”. În speță, după cum a subliniat Comisia, amânarea informării reclamantului putea fi justificată cu ușurință prin necesitatea de a asigura cercetarea, depistarea și urmărirea în justiție a infracțiunilor, precum și de a evita un risc serios privind distrugerea de probe în cazul în care acesta lua cunoștință despre investigația OLAF. Reclamantul a fost informat apoi în mod corespunzător despre prelucrarea datelor sale de către OLAF, în repetate rânduri, în speță cu ocazia invitării la audiere, cu ocazia audierii înseși și cu ocazia închiderii investigației.

79 Rezultă din cele ce precedă că prima și a doua critică, întemeiate pe încălcarea articolelor 4, 5, 7, 8 și 12 din Regulamentul nr. 45/2001, trebuie respinse. De asemenea, trebuie respinsă și a treia critică, întemeiată pe încălcarea obligației privind protecția secretului profesional și a confidențialității datelor cu caracter personal, prevăzută în esență la articolul 8 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1073/99 coroborat cu articolul 8 alineatul (1) din Regulamentul nr. 2185/96.

– Cu privire la a patra critică, întemeiată pe prelucrarea nelegală de către DG Societatea Informațională a datelor cu caracter personal ale reclamantului în cursul auditurilor financiare realizate în cadrul unor contracte

80 Reclamantul apreciază că auditurile pe care se bazează investigația OLAF ar fi nelegale, întrucât nicio dispoziție legală nu autorizează Comisia să prelucreze date cu caracter personal în cursul auditurilor financiare realizate în cadrul unor contracte. Niciunul dintre criteriile prevăzute la articolul 5

literele (a)-(c) și (e) din Regulamentul nr. 45/2001 nu ar fi fost îndeplinit. De asemenea, articolul 5 litera (d) din același regulament ar fi fost încălcat în măsura în care consimțământul reclamantului pentru prelucrarea datelor cu caracter personal nici măcar nu ar fi fost solicitat. Și articolul 12 alineatul (1) din Regulamentul nr. 45/2001 ar fi fost încălcat, dat fiind că reclamantul nu a fost informat niciodată despre transmiterea datelor menționate.

81 În esență, i se reproșează DG Societatea Informațională că a prelucrat cu ocazia auditului date cu caracter personal cu încălcarea articolului 5 din Regulamentul nr. 45/2001, pe de o parte, și că le-a transmis către OLAF, pe de altă parte.

82 În primul rând, în ceea ce privește faptul reproșat DG Societatea Informațională, de a fi prelucrat date cu caracter personal cu încălcarea articolului 5 din Regulamentul nr. 45/2001, trebuie subliniat că auditul a fost realizat pentru a se verifica dacă contractul fusese executat corect. Comisia nu contestă că a efectuat, în acest cadru, o prelucrare de date cu caracter personal. Cu toate acestea, ea arată în mod întemeiat că contractul prevedea că beneficiarii celui de Al șaselea program-cadru trebuie să indice costuri cu personalul reale, și anume orele efectiv realizate de persoanele care efectuează în mod direct lucrările și costurile orare ale consultanților. Comisia putea, așadar, în mod legitim să aibă acces la anumite date cu caracter personal pentru a putea realiza un audit în mod eficient.

83 În această privință, în raportul de audit inițial se arată că auditorii au constatat că consultanți prezentați drept angajați ai Zenon păreau să fie în realitate consultanți care aparțineau unei alte societăți, și anume Comeng, că ar fi existat un contract între aceste două societăți în această privință și că angajarea respectivilor consultanți ar fi avut un impact în termeni de costuri cu personalul, tariful orar al acestora din urmă fiind semnificativ mai ridicat decât cel al angajaților Zenon. Ca răspuns la această constatare, Zenon a arătat că executarea contractului impunea un nivel ridicat de cunoștințe științifice și că, prin urmare, a trebuit să recurgă la consultanții Comeng, aceștia dispunând de cunoștințe și de competențe specializate în această privință. În acest context, și după cum a subliniat Comisia, auditorii trebuiau să aibă acces la toate datele pentru a fi în măsură să evalueze costurile individuale ale persoanelor care au lucrat la proiect pentru a determina dacă costurile cu personalul nu se îndepărtau în mod semnificativ de costurile reale. Rezultă că prelucrarea anumitor date cu caracter personal se impunea în speță și că datele anonime nu ar fi permis auditorilor să își efectueze sarcina în mod eficient.

84 În plus, trebuie arătat că numele reclamantului nu apare decât în anexa 2 la raportul de audit inițial, într-un tabel în care se enumeră membrii personalului și orele de prestare ale acestora în cadrul proiectelor europene în care este implicată Zenon. În schimb, nu se menționează niciunde alte date cu caracter personal referitoare la reclamant care ar lăsa să se presupună că el ar fi fost autorul unei nereguli sau a unei fraude.

85 Ținând seama de natura datelor cu caracter personal și de împrejurările cauzei, trebuie considerat că prelucrarea datelor respective era necesară pentru executarea de către Comisie a sarcinii sale care constă în protejarea intereselor financiare ale Uniunii și îndeplinea astfel condiția prevăzută la articolul 5 litera (a) din Regulamentul nr. 45/2001.

86 În al doilea rând, în ceea ce privește faptul reproșat DG Societatea Informațională, de a fi transmis date cu caracter personal către OLAF, trebuie subliniat că raportul de audit inițial a arătat că constatările referitoare la utilizarea unor consultanți ai unei societăți terțe indică o practică potențial sistematică. Având în vedere aceste elemente, Comisia putea în mod legitim să își pună problema existenței unor fraude sau a unor nereguli potențiale.

87 Or, după cum a subliniat în mod întemeiat Comisia, cadrul contractual nu are relevanță atunci când este vorba despre fraude sau despre nereguli potențiale. Astfel, într-un asemenea context, Comisia putea să informeze în mod legitim OLAF despre situația în litigiu și să îi transmită informațiile obținute în cadrul auditului. Transferul către OLAF al datelor cu caracter personal era necesar pentru

executarea de către acesta din urmă a sarcinii sale care constă în protejarea intereselor financiare ale Uniunii și îndeplinea astfel condiția prevăzută la articolul 7 din Regulamentul nr. 45/2001. A reține teza reclamantului ar echivala cu a considera că Comisia, chiar dacă are suspiciuni privind o fraudă, nu ar putea avertiza OLAF pentru motivul că ar fi într-o relație contractuală cu întreprinderea vizată de aceste suspiciuni. O astfel de interpretare ar fi în contradicție vădită cu necesitatea de a garanta protecția intereselor financiare ale Uniunii împotriva fraudelor și altor nereguli. În plus, raportul de audit inițial nu menționează numele reclamantului decât în calitate de consultant și nu ridică suspiciuni de fraudă în privința sa.

88 Trebuie de asemenea să se respingă argumentul potrivit căruia articolul 4 alineatul (1) literele (b) și (e) și articolul 6 din Regulamentul nr. 45/2001 ar fi fost încălcate pentru pretinsul motiv că datele privind Zenon și proiectele în cauză nu mai erau deținute pentru scopul lor original (și anume a examina dacă această întreprindere a respectat condițiile financiare ale contractului) atunci când au fost transmise de DG Societatea Informațională la OLAF.

89 Astfel, trebuie amintit că, potrivit articolului 4 din Regulamentul nr. 45/2001, „[d]atele cu caracter personal trebuie să fie: (a) prelucrate în mod corect și legal; (b) colectate în scopuri determinate, explicite și legitime și să nu fie prelucrate ulterior într-un mod incompatibil cu aceste scopuri […]; (e) păstrate într-o formă care să permită identificarea persoanelor vizate pentru o perioadă de timp care nu o depășește pe cea necesară scopurilor pentru care au fost colectate sau pentru care sunt ulterior prelucrate”. Articolul 6 punctul 1 din același regulament prevede că „[d]atele cu caracter personal nu pot fi prelucrate în alte scopuri decât cele pentru care au fost colectate decât în cazul în care modificarea scopului este permisă expres de normele interne ale instituției sau organului comunitar”.

90 În speță, protecția intereselor financiare ale Uniunii constituie scopul pentru care Comisia a colectat datele de la Zenon și pentru care le-a transmis către OLAF.

91 În sfârșit, reclamantul arată că articolul 4 din Regulamentul nr. 45/2001 a fost încălcat pentru motivul că interesele financiare ale Uniunii ar fi fost perfect protejate dacă OLAF și DG Societatea Informațională nu l-ar fi desemnat nominal în raportul de investigație final și în rapoartele de audit transmise autorităților elene. În opinia acestuia, menționarea numelui său nu era necesară din moment ce autoritățile elene erau competente să stabilească ele însele răspunderea membrilor consiliului de administrație al Zenon și să le-o impute.

92 Această critică nu este fondată. Pe de o parte, menționarea numelui reclamantului și a relațiilor dintre Comeng și Zenon în perioada în care acesta era administratorul Zenon a permis justificarea, în acest stadiu, a motivelor pentru care Comisia impusese Zenon o ajustare în cadrul executării contractelor privind cel de Al șaselea program-cadru. Pe de altă parte, faptul că numele reclamantului este menționat nu afectează cu nimic puterea autorităților elene competente de a stabili ele însele răspunderea eventuală a membrilor consiliului de administrație al Zenon. Colectarea și prelucrarea datelor personale referitoare la reclamant erau, așadar, necesare și nu au încălcat dispozițiile articolului 4 din Regulamentul nr. 45/2001.

93 În consecință, a patra critică, întemeiată pe prelucrarea nelegală a datelor cu caracter personal în cursul auditurilor financiare realizate în cadrul unor contracte, trebuie respinsă.

– Cu privire la a cincea critică, întemeiată pe încălcări ale articolelor 25, 27 și 28 din Regulamentul nr. 45/2001

94 Potrivit reclamantului, articolele 25, 27 și 28 din Regulamentul nr. 45/2001 au fost încălcate pentru motivul că responsabilul cu protecția datelor nu ar fi fost informat despre prelucrarea unor date cu caracter personal și că OLAF nu ar fi solicitat AEPD să efectueze o verificare prealabilă.

[omissis]

98 Mai întâi, în ceea ce privește articolul 25 alineatul (1) din Regulamentul nr. 45/2001, reclamantul subliniază, fără ca acest lucru să fie repus în discuție de Comisie, că DG Societatea Informațională a început să supună notificările privind prelucrările de date cu caracter personal responsabilului cu protecția datelor începând cu anul 2011.

99 Comisia face trimitere la declarația de confidențialitate privind investigațiile externe pentru a dovedi că a respectat obligația de notificare prealabilă care îi este impusă la articolul 25 alineatul (1) din Regulamentul nr. 45/2001. Reclamantul subliniază însă că documentul de care se prevalează Comisia a fost depus în realitate la 18 iunie 2013 și, prin urmare, este lipsit de relevanță în ceea ce privește aprecierea respectării dispoziției sus-menționate. Comisia încearcă să justifice această întârziere prin faptul că practicile impuse de articolul 25 alineatul (1) din Regulamentul nr. 45/2001 nu se puteau efectua decât progresiv și că AEPD a considerat, într-o decizie privind o notificare tardivă, că nu ar exista niciun motiv pentru a se concluziona în sensul existenței unei încălcări a regulamentului sus-menționat din moment ce încălcarea a fost eliminată.

100 Nu se poate admite însă că regularizarea situației permite să se concluzioneze în sensul inexistenței unei încălcări. Articolul 25 alineatul (1) din Regulamentul nr. 45/2001 a fost deci încălcat din moment ce notificarea datelor a intervenit după prelucrarea acestora. Prin urmare, trebuie considerat că Comisia a încălcat o normă de drept care are ca obiect conferirea de drepturi persoanelor vizate de datele cu caracter personal deținute de instituțiile și organele Uniunii (a se vedea jurisprudența citată la punctul 51 de mai sus). Cu toate acestea, se pune problema dacă o asemenea încălcare poate fi considerată suficient de gravă în sensul jurisprudenței amintite la punctul 42 de mai sus. În această privință, pe de o parte, trebuie subliniat că, în temeiul Regulamentului nr. 45/2001, responsabilul cu protecția datelor are rolul de a asigura ca prelucrarea datelor cu caracter personal să nu aducă atingere drepturilor și libertăților persoanelor vizate de prelucrarea menționată. În acest context, el are în special ca sarcină să avertizeze AEPD cu privire la o prelucrare a datelor care ar putea constitui un risc în sensul articolului 27 din Regulamentul nr. 45/2001. În consecință, în cazul în care acesta nu este informat despre o prelucrare a datelor, nu poate informa la rândul său AEPD și, prin urmare, nu își poate îndeplini în mod eficient sarcina esențială de supraveghere pe care i-a atribuit-o legiuitorul european.

101 Pe de altă parte, trebuie amintit că, după cum se menționează în considerentul (14) al Regulamentului nr. 45/2001, dispozițiile acestuia se aplică în cazul oricărei prelucrări a datelor cu caracter personal efectuate de către toate instituțiile. Instituțiile și organele Uniunii nu dispun astfel de nicio marjă de apreciere pentru aplicarea Regulamentului nr. 45/2001.

102 Ținând seama de aceste elemente – caracterul esențial al sarcinii de supraveghere a responsabilului cu protecția datelor și lipsa oricărei marje de apreciere a instituțiilor și a organelor Uniunii –, trebuie considerat că simpla încălcare a articolului 25 alineatul (1) din Regulamentul nr. 45/2001 este suficientă, în speță, pentru dovedirea existenței unei încălcări suficient de grave a unei norme de drept care are ca obiect conferirea unor drepturi particularilor.

103 În acest context, Comisia susține fără succes că, în decizia din 17 mai 2014, AEPD a considerat că întârzierea acumulată în punerea în aplicare progresivă a Regulamentului nr. 45/2001 se datora diverselor etape impuse de regulamentul însuși, inerente dispozițiilor sale. Astfel, o asemenea justificare nu permite să se repună în discuție concluzia potrivit căreia Comisia a săvârșit în speță o încălcare suficient de gravă a unei norme de drept.

104 Problema de a ști în ce măsură această încălcare a cauzat un prejudiciu reclamantului va fi examinată la punctul 247 de mai jos.

105 În continuare, reclamantul invocă o încălcare a articolului 27 din Regulamentul nr. 45/2001 pentru motivul că prelucrările care trebuie efectuate în cadrul auditurilor nu au fost supuse verificării prealabile a AEPD. Cu toate acestea, pe de o parte, trebuie arătat că reclamantul nu a prezentat niciun argument pentru a dovedi că auditurile trebuie să fie considerate prelucrări susceptibile să prezinte riscuri speciale în privința drepturilor și a libertăților persoanelor vizate prin însăși natura lor, prin domeniul lor de aplicare sau prin scopurile lor. Pe de altă parte, interpretarea propusă de Comisie a dispoziției sus-menționate trebuie aprobată. Astfel, aceasta observă în mod întemeiat că o notificare prealabilă la AEPD nu este impusă în cazul unor audituri precum cel efectuat în speță, din moment ce prelucrările nu sunt susceptibile să prezinte riscuri speciale în privința drepturilor și a libertăților persoanelor vizate prin însăși natura lor, prin domeniul lor de aplicare sau prin scopurile lor. Trebuie subliniat că scopul principal al auditului efectuat de Comisie era de a verifica buna executare a contractului și corectitudinea tranzacțiilor financiare efectuate în aplicarea proiectului finanțat, iar nu de a detecta eventuale fraude care pot determina declanșarea unei investigații de către OLAF.

106 Este adevărat că, pentru ca un audit să poată fi realizat în mod eficient și util și ca din acesta să poată fi trase concluzii adecvate, se poate impune colectarea și analiza unor date cu caracter personal. Acest lucru nu implică totuși că verificarea prealabilă prevăzută de articolul 27 din Regulamentul nr. 45/2001 se impune, ținând seama de scopul auditului. În speță, auditorul a prelucrat date cu caracter personal ale reclamantului și ale altor consultanți, și anume pe cele privind rolul lor, numărul de ore pe care le-au realizat, precum și costurile directe cu personalul în raport cu costul lor orar. Scopul prelucrării nu a constat însă nici într-o evaluare specifică a performanțelor individuale ale reclamantului și ale altor consultanți, nici în identificarea unei eventuale fraude. Rezultă că supunerea la o verificare prealabilă prevăzută la articolul 27 din Regulamentul nr. 45/2001 nu se impunea în speță și că, prin urmare, această dispoziție nu a putut fi încălcată.

107 În acest context, este util să se sublinieze că o supunere la o verificare prealabilă a AEPD, în temeiul articolului 27 alineatul (2) litera (a) din Regulamentul nr. 45/2001, se impune în cazul prelucrării informațiilor cuprinse în raportul de investigație al OLAF, din moment ce prelucrarea respectivă poate determina OLAF să bănuiască faptul că au fost comise încălcări de către particulari.

108 În această privință, în ceea ce privește susținerea reclamantului potrivit căreia OLAF nu ar fi solicitat AEPD să efectueze o examinare prealabilă a controalelor și a inspecțiilor sale la fața locului și ar fi încălcat astfel articolul 27 din Regulamentul nr. 45/2001, Comisia subliniază că desfășurarea investigațiilor OLAF este în concordanță cu recomandările formulate în mai multe avize (din 4 octombrie 2007 și din 3 februarie 2012) adresate de AEPD și că investigațiile externe ale OLAF au făcut obiectul unui aviz al acestuia din urmă la 4 octombrie 2007, și anume înaintea investigației externe cu privire la proiectul vizat în speță. Reclamantul apreciază însă că temeiul juridic al avizului din 4 octombrie 2007, și anume articolele 18 și 20 din Regulamentul (CE) nr. 2321/2002 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 decembrie 2002 privind normele de participare a întreprinderilor, a centrelor de cercetare și a universităților și normele de difuzare a rezultatelor cercetării pentru punerea în aplicare a celui de Al șaselea program-cadru al Comunității Europene (2002-2006) (JO 2002, L 355, p. 23), nu este adecvat pentru a justifica investigațiile externe ale OLAF cu privire proiectele celui de Al șaselea program-cadru. În ceea ce privește avizul din 3 februarie 2012, la care de asemenea face trimitere Comisia, acesta nu este relevant pentru controlul efectuat la Comeng în luna februarie 2010.

109 Trebuie arătat că AEPD a emis un aviz la 4 octombrie 2007 și că acesta privea investigațiile externe ale OLAF referitoare printre altele la cel de Al șaselea program-cadru. Prin urmare, argumentul reclamantului nu are fundament în fapt.

110 În plus, acest argument nu are fundament nici în drept. Astfel, articolul 20 din Regulamentul nr. 2321/2002 dispune după cum urmează:

„Protejarea intereselor financiare ale Comunității

Comisia asigură că, cu ocazia punerii în aplicare a unor acțiuni indirecte, interesele financiare ale Comunității sunt protejate prin realizarea de controale efective și prin aplicarea de măsuri disuasive, precum și, atunci când se constată nereguli, prin sancțiuni efective, proporționale și disuasive, în conformitate cu Regulamentele (CE, Euratom) nr. 2988/95 al Consiliului, (CE, Euratom) nr. 2185/96 al Consiliului și (CE) nr. 1073/1999 al Parlamentului European și al Consiliului."

111 Această dispoziție face trimitere fără echivoc la Regulamentul nr. 1073/1999 și constituie un temei juridic adecvat pentru a permite OLAF să efectueze controale și inspecții la fața locului. În această privință, reclamantul nu indică motivul pentru care această interpretare ar fi eronată și se mulțumește să arate că articolul 20 din regulamentul sus-menționat nu autorizează OLAF să desfășoare investigații externe privind contractanții proiectelor celui de Al șaselea program-cadru.

112 În plus, reclamantul susține că auditurile financiare externe constituiau o măsură administrativă în privința consultanților vizați și că, prin urmare, se impunea o notificare a AEPD, în temeiul articolului 28 din Regulamentul nr. 45/2001. Reclamantul nu indică însă modul în care dispoziția sus-menționată ar fi aplicabilă în speță. Așadar, argumentul trebuie respins.

113 În sfârșit, reclamantul arată că notificarea documentului efectuată la 2 februarie 2011 către responsabilul cu protecția datelor s-a făcut cu încălcarea articolului 25 din Regulamentul nr. 45/2001, pentru motivul că acest document cuprindea două declarații mincinoase, una referitoare la avizul AEPD în care se concluziona în sensul neaplicării articolului 27 din Regulamentul nr. 45/2001, cealaltă constând în lipsa menționării numelui „subcontractantului" (a se vedea punctele 152-155 de mai jos).

114 În ceea ce privește prima declarație pretins mincinoasă, rezultă din cuprinsul punctelor 105 și 106 de mai sus că articolul 27 din Regulamentul nr. 45/2001 nu era, în orice caz, aplicabil în speță. Notificarea nu cuprinde, în consecință, nicio eroare cu privire la acest aspect.

115 În ceea ce privește cea de a doua declarație pretins mincinoasă, privind punctul 3 din notificare, referitor la „subcontractanți", lipsa unei trimiteri explicite la subcontractant permite cel mult să se considere că notificarea este imprecisă, iar nu că este mincinoasă. Prin urmare, nu se poate considera că articolul 25 din Regulamentul nr. 45/2001 a fost încălcat numai ca urmare a acestei imprecizii.

116 Rezultă din cuprinsul punctelor 98-102 de mai sus că motivul trebuie primit în ceea ce privește încălcarea articolului 25 din Regulamentul nr. 45/2001 și respins în rest.

Cu privire la primul motiv, întemeiat pe un abuz de putere al OLAF *[omissis]*

– Cu privire la competența OLAF de a desfășura o investigație referitoare la executarea unui contract

128 Reclamantul susține, în esență, că OLAF nu era competent să desfășoare o investigație referitoare la executarea unui contract semnat pentru punerea în aplicare a unui program-cadru.

129 În această privință, trebuie amintit că articolul 310 alineatul (6) TFUE prevede că „Uniunea și statele membre, în conformitate cu articolul 325, combat frauda și orice altă activitate ilegală care aduce atingere intereselor financiare ale Uniunii" și că articolul 325 TFUE, referitor la combaterea fraudei, prevede că „Uniunea și statele membre combat frauda și orice altă activitate ilegală care aduce atingere intereselor financiare ale Uniunii prin măsuri […] care descurajează fraudele și oferă o protecție efectivă în statele membre, precum și în instituțiile, organele, oficiile și agențiile Uniunii".

130 Astfel, este necesar să se arate că o parte importantă a fondurilor Uniunii se pierde în fiecare an ca urmare a fraudelor și a altor nereguli comise de persoane fizice și juridice și că instituțiile Uniunii și statele membre i-au acordat Uniunii un temei juridic specific pentru a acționa în domeniul prevenirii

fraudei, au creat structuri administrative și au adoptat măsuri legislative destinate prevenirii fraudelor comise de destinatarii individuali ai fondurilor Uniunii în statele membre sau de membrii și de personalul instituțiilor și organismelor Uniunii (a se vedea în acest sens Concluziile avocatului general Jacobs prezentate în cauza Comisia/BEI, C-15/00, EU:C:2002:557, punctul 4).

131 În acest scop a fost instituit OLAF prin Decizia 1999/352. Articolul 2 alineatul (1) primul paragraf din decizia menționată prevede cele ce urmează:

„[OLAF] exercită toate atribuțiile Comisiei de a face investigații de natură administrativă cu scopul de a intensifica combaterea fraudei, a corupției și a altor activități ilegale care afectează într-un mod nefavorabil interesele financiare ale Comunității, dar și împotriva oricărui act sau activități ce contravine dispozițiilor din Comunitate.”

132 În ceea ce privește investigațiile efectuate de OLAF, Regulamentul nr. 1073/1999 prevede la articolul 1 cele ce urmează:

„(1) Pentru intensificarea combaterii fraudei, a corupției și a oricăror alte activități ilegale care afectează interesele financiare ale Comunității Europene, [OLAF] […] exercită prerogativele privind atribuțiile de investigare conferite Comisiei prin reglementările comunitare și acordurile în vigoare în domeniile respective.

(2) [OLAF] furnizează statelor membre asistență din partea Comisiei pentru organizarea unei cooperări strânse și periodice între autoritățile lor competente în vederea coordonării activității acestora în scopul protejării intereselor financiare ale Comunității Europene. [OLAF] contribuie la elaborarea și dezvoltarea de metode de combatere a fraudei și a oricăror alte activități ilegale care afectează interesele financiare ale Comunității Europene.”

133 Articolul 2 din Regulamentul nr. 1073/1999 definește noțiunea „investigații administrative” în felul următor:

„În sensul prezentului regulament, prin «investigații administrative» (denumite în continuare «investigații») se înțelege totalitatea inspecțiilor, verificărilor și a altor măsuri luate de angajații [OLAF] pentru îndeplinirea îndatoririlor acestora, în conformitate cu articolele 3 și 4, în vederea atingerii obiectivelor stabilite la articolul 1 și în vederea stabilirii, dacă este necesar, a naturii ilicite a activităților care fac obiectul investigației. Aceste investigații nu afectează competențele statelor membre în materia urmăririi penale.”

134 Cu titlul „Investigațiile externe”, articolul 3 din Regulamentul nr. 1073/1999 prevede cele ce urmează:

„[OLAF] exercită atribuțiile conferite Comisiei prin Regulamentul (Euratom, CE) nr. 2185/96 de a efectua controale și inspecții la fața locului în statele membre și, în conformitate cu acordurile de cooperare în vigoare, în țări terțe.

Ca parte a funcției sale de investigare, [OLAF] efectuează controalele și inspecțiile prevăzute la articolul 9 alineatul (1) din Regulamentul (CE, Euratom) nr. 2988/95 și în reglementările sectoriale menționate la articolul 9 alineatul (2) din același regulament, în statele membre și, în conformitate cu acordurile de cooperare în vigoare, în țări terțe.”

135 În ceea ce privește decizia de a începe o investigație, articolul 5 primul paragraf din Regulamentul nr. 1073/1999 prevede că „[i]nvestigațiile externe încep în urma unei decizii a directorului [OLAF], care acționează din proprie inițiativă sau în urma unei cereri din partea statului membru în cauză”.

136 În privința procedurii de investigare, articolul 6 din Regulamentul nr. 1073/1999 definește condițiile acesteia după cum urmează:

„(1) Directorul [OLAF] conduce efectuarea investigațiilor.

(2) Angajații [OLAF] își îndeplinesc sarcinile după prezentarea unei autorizații scrise care menționează identitatea și calitatea acestora.

(3) Angajații [OLAF] dețin la fiecare intervenție o autorizație scrisă eliberată de director care indică subiectul investigației.

(4) În cursul inspecțiilor și verificărilor la fața locului, angajații [OLAF] adoptă o atitudine conformă cu regulile și practicile care se aplică funcționarilor statelor membre respective, cu statutul personalului și cu deciziile menționate la articolul 4 alineatul (1) paragraful 2.

(5) Investigațiile se desfășoară fără întrerupere pe o perioadă care trebuie să fie proporțională cu împrejurările și complexitatea cazului.

(6) Statele membre veghează ca autoritățile lor competente, în conformitate cu dispozițiile naționale, să acorde sprijinul necesar pentru a permite angajaților [OLAF] să își îndeplinească îndatoririle. Instituțiile și organismele se asigură că membrii și personalul lor oferă asistența necesară pentru a permite agenților [OLAF] să își îndeplinească îndatoririle; oficiile și agențiile veghează ca directorii și personalul acestora să acționeze în același sens.”

137 Regulamentul nr. 1073/1999 prevede de asemenea, la articolul 7, o obligație a instituțiilor, organismelor, oficiilor și agențiilor de a înainta OLAF fără întârziere orice informații legate de posibile cazuri de fraudă sau corupție sau orice altă activitate ilegală.

138 Raportul de investigație și măsurile întreprinse în urma investigațiilor sunt prevăzute la articolul 9 din Regulamentul nr. 1073/1999 în următorii termeni:

„(1) La încheierea unei investigații efectuate de către [OLAF], acesta redactează un raport, sub autoritatea directorului, menționând faptele constatate, prejudiciul financiar, dacă există, și concluziile investigației, inclusiv recomandările directorului [OLAF] privind măsurile ce ar trebui luate.

(2) La redactarea acestor rapoarte se iau în considerare cerințele procedurale prevăzute în legislația națională a statului membru respectiv. Rapoartele redactate pe această bază constituie probă admisibilă în procedurile administrative sau judiciare ale statului membru în care utilizarea acestora se dovedește necesară, în același mod și în aceleași condiții ca și rapoartele administrative redactate de inspectorii administrativi naționali. Acestea sunt supuse acelorași reguli de apreciere ca și cele aplicabile rapoartelor administrative redactate de către inspectorii administrativi naționali și au aceeași valoare ca și acele rapoarte.

(3) Rapoartele redactate în urma unei investigații externe și orice informații conexe utile sunt transmise autorităților competente ale statelor membre în cauză în conformitate cu reglementările legate de investigațiile externe […]”

139 Trebuie subliniat de asemenea că articolul 20 din Regulamentul nr. 2321/2002 este consacrat protecției intereselor financiare ale Uniunii. Această dispoziție face trimitere în mod explicit la Regulamentul nr. 1073/1999 și, prin urmare, confirmă competența OLAF pentru protejarea intereselor financiare ale Uniunii în termenii următori:

„Comisia asigură că, cu ocazia punerii în aplicare a unor acțiuni indirecte, interesele financiare ale Comunității sunt protejate prin realizarea de controale efective și prin aplicarea de măsuri disuasive, precum și, atunci când se constată nereguli, prin sancțiuni efective, proporționale și disuasive, în conformitate cu Regulamentele (CE, Euratom) nr. 2988/95 al Consiliului, (CE, Euratom) nr. 2185/96 al Consiliului și (CE) nr. 1073/1999 al Parlamentului European și al Consiliului."

140 În sfârșit, trebuie subliniat că, potrivit unei jurisprudențe constante, în cazul în care este necesară interpretarea unui text din dreptul derivat al Uniunii, acesta trebuie interpretat, în măsura posibilului, în sensul conformității sale cu dispozițiile tratatului (Hotărârea din 24 iunie 1993, Dr Tretter, C-90/92, EU:C:1993:264, punctul 11, și Hotărârea din 10 septembrie 1996, Comisia/Germania, C-61/94, EU:C:1996:313, punctul 52).

141 În această privință, trebuie amintit că, potrivit unei jurisprudențe constante, în vederea interpretării unei dispoziții de drept al Uniunii, trebuie să se țină seama nu numai de formularea acesteia, ci și de contextul său și de obiectivele urmărite de reglementarea din care face parte această dispoziție (a se vedea Hotărârea din 7 iunie 2005, VEMW și alții, C-17/03, EU:C:2005:362, punctul 41 și jurisprudența citată).

142 Pe de altă parte, în cazul în care interpretările literală și istorică ale unui text de drept derivat al Uniunii și în special ale uneia dintre dispozițiile acestuia nu permit o apreciere exactă a sferei sale de aplicare, textul menționat trebuie interpretat atât în raport cu finalitatea sa, cât și cu economia sa generală (a se vedea în acest sens Hotărârea din 31 martie 1998, Franța și alții/Comisia, C-68/94 și C-30/95, EU:C:1998:148, punctul 168, și Hotărârea din 25 martie 1999, Gencor/Comisia, T-102/96, EU:T:1999:65, punctul 148).

143 În lumina acestor dispoziții și a jurisprudenței sus-menționate trebuie analizată reglementarea privind competența OLAF de a desfășura o investigație referitoare la executarea unui contract încheiat pentru punerea în aplicare a unui program-cadru.

144 Reiese din dispozițiile amintite la punctele 129-139 de mai sus că OLAF i s-a atribuit o competență extinsă în materie de combatere a fraudei, a corupției și a oricăror alte activități ilegale care aduc atingere intereselor financiare ale Uniunii.

145 Pentru ca protecția intereselor financiare ale Uniunii consacrată la articolul 325 TFUE să devină efectivă, este imperativ ca descurajarea și combaterea fraudei și a altor abateri să fie efectuate la toate nivelurile și pentru toate activitățile în care interesele menționate pot fi afectate de astfel de fenomene. Pentru a îndeplini cel mai bine acest obiectiv, Comisia a prevăzut că OLAF își exercită competențele în materie de investigații administrative externe.

146 Tot în acest sens, în mod concret, și articolul 20 din Regulamentul nr. 2321/2002, menționat la punctul 139 de mai sus – care privește normele de participare a întreprinderilor pentru punerea în aplicare a celui de Al șaselea program-cadru –, a prevăzut că Comisia asigură că interesele financiare ale Uniunii sunt protejate prin realizarea unor controale efective în conformitate cu Regulamentul nr. 1073/1999. Mai exact, acest din urmă regulament a prevăzut că OLAF are competența, conferită Comisiei prin Regulamentul nr. 2185/96, de a efectua controale și inspecții la fața locului în statele membre.

147 Rezultă astfel că existența unei relații contractuale între Uniune și persoane juridice sau fizice bănuite că desfășoară activități ilegale nu are relevanță în ceea ce privește competența de investigație a OLAF. Acesta din urmă poate desfășura investigații în privința acestor persoane în cazul în care există suspiciuni de fraudă sau de activități ilegale împotriva lor, în pofida existenței unui contract între părțile sus-menționate.

148 Reclamantul susține, așadar, fără succes că dispozițiile sus-menționate ar trebui să fie interpretate în sensul că competențele OLAF ar fi excluse în cazurile în care ar exista contracte încheiate în numele Uniunii. O astfel de interpretare – care implică deci o limitare a competenței instituțiilor în combaterea fraudei și a oricărei alte activități ilegale – nu este conformă nici cu dispozițiile tratatului, nici cu finalitatea sau cu economia generală a acestor dispoziții.

149 În acest context, reclamantul repune în discuție în mod eronat independența OLAF prin faptul că bănuiește existența unui conflict de interese al Comisiei în ipoteza unui contract încheiat de aceasta în numele Uniunii. Astfel, considerentul (12) al Regulamentului nr. 1073/1999 pune în evidență necesitatea asigurării independenței OLAF în executarea sarcinilor care îi sunt conferite prin regulamentul menționat, dând directorului său posibilitatea de a declanșa o investigație din proprie inițiativă. Articolul 12 alineatul (3) din același regulament pune în aplicare considerentul menționat prevăzând că „[d]irectorul nu solicită și nu acceptă instrucțiuni de la niciun guvern sau instituție, organism, oficiu sau agenție în îndeplinirea îndatoririlor sale în legătură cu deschiderea și efectuarea de investigații interne sau externe sau cu redactarea de rapoarte în urma acestor investigații” și că, „[î]n cazul în care directorul consideră că o măsură luată de Comisie pune în discuție independența sa, acesta are dreptul la acțiune împotriva instituției sale în fața Curții de Justiție”.

150 Această independență a OLAF este reafirmată la articolul 3 din Decizia 1999/352, astfel cum a fost modificat prin Decizia 2013/478/UE a Comisiei din 27 septembrie 2013 (JO 2013, L 257, p. 19), care prevede următoarele:

„Independența funcției de investigare

[OLAF] exercită atribuții de investigare definite la articolul 2 alineatul (1), în condiții de deplină independență. În exercitarea acestor atribuții, directorul [general] al [OLAF] nu solicită și nu primește instrucțiuni de la Comisie, de la vreun guvern sau de la oricare altă instituție sau organism.” *[omissis]*

– Cu privire la legalitatea clauzei contractuale referitoare la controale și la audituri

157 Reclamantul susține fără succes că clauza contractuală care prevede participarea OLAF la controalele și la auditurile realizate în cadrul contractelor privind cel de Al șaselea program-cadru este abuzivă și nelegală. Astfel, s-a subliniat la punctele 144 și 145 de mai sus că OLAF este competent să desfășoare investigații externe la persoane juridice sau fizice care sunt bănuite de fraudă sau de activități ilegale care aduc atingere intereselor financiare ale Uniunii, în pofida existenței unei relații contractuale între instituție și aceste persoane. În acest context, OLAF nu acționează în temeiul articolului II.29 din contractul tip FP6 – care prevede că Comisia poate efectua controale și inspecții la fața locului și face trimitere în această privință la Regulamentele nr. 2185/96 și nr. 1073/1999 –, ci în temeiul competențelor care îi sunt conferite prin regulamentele sus-menționate și prin Decizia 1999/352.

158 Clauza contractuală constituie astfel o simplă reamintire a competențelor de care Comisia și OLAF dispun deja. Prin urmare, nu rezultă că aplicarea sa de către aceștia din urmă constituie o faptă culpabilă susceptibilă să producă o pagubă reclamantului. *[omissis]*

– Cu privire la lipsa unor suspiciuni suficient de grave privind fapte de fraudă sau de corupție *[omissis]*

175 Reiese din jurisprudență că decizia directorului OLAF de a declanșa o investigație, la fel ca de altfel cea a unei instituții, a unui organ, a unui oficiu sau a unei agenții instituite prin tratate sau în temeiul acestora de a solicita o astfel de declanșare nu poate interveni în lipsa unor suspiciuni suficient de grave privind fapte de fraudă sau de corupție sau alte activități ilegale care pot aduce atingere intereselor financiare ale Uniunii (Hotărârea din 10 iulie 2003, Comisia/BCE, C-11/00, EU:C:2003:395, punctul 141, și Hotărârea Comisia/BEI, C-15/00, EU:C:2003:396, punctul 164).

176 Prin urmare, trebuie examinat dacă suspiciunile pe care le avea OLAF erau suficient de grave.

177 În această privință, raportul de audit inițial cuprinde un anumit număr de informații din care rezultă că Zenon nu a transmis formularul privind costurile cu personalul impus pentru anumite perioade, că o parte importantă a costurilor cu personalul declarate de Zenon priveau persoane pe care societatea Comeng le-a pus la dispoziția sa, că tariful orar al unui lucrător pus la dispoziție de Comeng era semnificativ mai mare decât cel al unui lucrător al Zenon și că costurile cu personalul Comeng nu puteau fi considerate costuri privind „consultanți interni”. Reiese de asemenea din aceste informații că practica respectivă care consta în considerarea costurilor cu personalul Comeng drept costuri privind consultanți interni era potențial sistematică. În plus, este pus în evidență faptul că legăturile dintre aceste două societăți nu erau cunoscute și că prin audit a putut fi confirmată existența unei convenții semnate la 1 aprilie 2005 între Comeng și Zenon.

178 Trebuie subliniat că informațiile respective reprezintă o parte dintre informațiile cuprinse în documentul confidențial care conținea evaluarea de către OLAF a informațiilor inițiale.

179 Este necesar să se considere că, ținând seama de aceste elemente – caracterizate prin lipsa unor informații privind legăturile dintre Zenon și Comeng, costuri cu personalul aparent exagerate, declarații referitoare la personal neconforme cu realitatea, o practică aparent sistematică în ceea ce privește calificarea costurilor cu personalul –, OLAF a putut considera în mod întemeiat că existau suspiciuni suficient de grave privind fapte de fraudă sau alte activități ilegale care pot aduce atingere bugetului Uniunii pentru a declanșa o investigație.

[omissis]

– Cu privire la necompetența OLAF de a organiza audieri în cadrul investigațiilor externe *[omissis]*

187 În speță, trebuie amintit că doi membri ai OLAF l-au audiat pe reclamant la Patmos, la data de 6 septembrie 2011.

188 În ceea ce privește reglementarea, dintr-un punct de vedere strict literal, trebuie admis că, spre deosebire de cele prevăzute la articolul 4 din Regulamentul nr. 1073/1999 cu privire la investigațiile interne, nicio dispoziție nu prevede expres posibilitatea OLAF de a solicita informații orale în cadrul investigațiilor externe.

189 Cu toate acestea, lipsa unor dispoziții specifice în această privință nu poate fi interpretată în sensul că ar exista o interdicție ca OLAF să organizeze audieri în cadrul investigațiilor externe. Astfel, competența de a efectua controale și inspecții la fața locului implică în mod incontestabil pe cea de a organiza audieri cu persoanele vizate de aceste controale și inspecții. În plus, audierile desfășurate de OLAF nu au caracter obligatoriu, persoanele vizate având dreptul de a refuza să participe la acestea sau să răspundă la anumite întrebări.

190 Mai mult, trebuie amintit că articolul 7 din Regulamentul nr. 2185/96 coroborat cu articolul 2 din Regulamentul nr. 1073/1999 prevede că OLAF are acces, „în aceleași condiții ca și inspectorii administrativi naționali și în conformitate cu legislația națională”, la toate informațiile și la documentația privind operațiunile vizate, necesare pentru buna desfășurare a controalelor și a inspecțiilor la fața locului.

191 Reclamantul nu a prezentat niciun argument care să urmărească să dovedească fapta culpabilă a OLAF în această privință. Astfel, reclamantul nu a indicat motivul pentru care demersul OLAF de a-l invita la o audiere în calitate de persoană vizată de aceste controale și inspecții nu ar fi fost conform articolului 7 din Regulamentul nr. 2185/96 coroborat cu articolul 2 din Regulamentul nr. 1073/1999.

192 Pentru același motiv, argumentul întemeiat pe avizul 2/2012 al Comitetului de supraveghere al OLAF, care ar susține imposibilitatea OLAF de a solicita informații orale în cadrul investigațiilor externe, trebuie de asemenea să fie respins.

193 Prin urmare, critica întemeiată pe necompetența OLAF de a organiza audieri în cadrul investigațiilor externe trebuie respinsă.

– Cu privire la necompetența OLAF de a desfășura investigații la terțe persoane *[omissis]*

196 În această privință, este necesar să se arate că Regulamentul nr. 2185/96 prevede, la articolul 5 al treilea paragraf, că „[atunci c]ând este strict necesar să se stabilească existența unei abateri, Comisia poate efectua controale și inspecții la fața locului asupra altor agenți economici vizați, pentru a avea acces la informații pertinente deținute de către aceștia, privind faptele pentru care se efectuează controalele și inspecțiile la fața locului”.

197 În plus, nicio dispoziție a Regulamentului nr. 2185/96 și nici de altfel a unui alt regulament nu împiedică Comisia și nici, în speță, OLAF să efectueze un control și o inspecție la fața locului la un subcontractant fără să efectueze în prealabil un control și o inspecție la fața locului la un operator economic suspectat de fraudă. Astfel, cu condiția ca acest lucru să fie strict necesar pentru stabilirea existenței unei abateri, OLAF poate efectua un control și o inspecție la fața locului la alți operatori economici.

198 Or, trebuie amintit că Comeng a acționat tocmai ca subcontractant al Zenon în cadrul executării litigioase a contractelor FP6 încheiate pentru punerea în aplicare a celui de Al șaselea program-cadru. Un asemenea control la acest operator se impunea, așadar, pentru strângerea unor informații relevante deținute de acesta cu privire la faptele care făceau obiectul investigației.

199 În ceea ce privește alegerea de a efectua un control la acest operator înaintea celui efectuat la Zenon, ea poate fi justificată prin necesitatea de a păstra un efect de surpriză. În orice caz, cu condiția ca controalele efectuate să fie conforme cu Regulamentul nr. 2185/96 – aceasta fiind situația în cazul controlului efectuat la Comeng –, alegerea cronologiei lor ține exclusiv de aprecierea Comisiei și a OLAF.

200 Ținând seama împrejurările speței și de existența unor suspiciuni suficient de grave amintită la punctele 177-181 de mai sus, este necesar să se considere că controlul desfășurat la Comeng era strict necesar și se înscria în limitele puterii de apreciere a OLAF.

201 Prin urmare, nicio încălcare a articolului 5 din Regulamentul nr. 2185/96 nu poate fi reproșată Comisiei.

– Cu privire la nelegalitatea extinderii investigației la tranzacțiile financiare din perioada 2002-2006 *[omissis]*

210 În al doilea rând, trebuie analizate împreună argumentele întemeiate pe prescripție și cele întemeiate pe încălcarea principiilor termenului rezonabil și securității juridice.

[omissis]

213 Trebuie amintit că, potrivit jurisprudenței, norma privind prescripția, prevăzută la articolul 3 alineatul (1) din Regulamentul nr. 2988/95, este aplicabilă atât abaterilor care conduc la aplicarea unei sancțiuni administrative în sensul articolului 5 din acesta, cât și celor care fac obiectul unei măsuri administrative în sensul articolului 4 din regulamentul menționat, măsură care are ca obiect retragerea avantajului obținut nejustificat, fără a dobândi însă caracterul unei sancțiuni (Hotărârea din 29 ianuarie 2009, Josef Vosding Schlacht-, Kühl- und Zerlegebetrieb și alții, C-278/07-C-280/07, EU:C:2009:38, punctul 22, Hotărârea din 15 aprilie 2011, IPK International/Comisia, T-297/05, EU:T:2011:185, punctul 147, și Hotărârea din 19 aprilie 2013, Aecops/Comisia, T-53/11, nepublicată, EU:T:2013:205, punctul 41).

214 Curtea s-a pronunțat de asemenea în sensul că, prin adoptarea Regulamentului nr. 2988/95 și în special a articolului 3 alineatul (1) primul paragraf din acesta, legiuitorul Uniunii a înțeles să instituie o normă generală de prescripție aplicabilă în materie prin care urmărea, pe de o parte, să definească un termen minim aplicat în toate statele membre și, pe de altă parte, să renunțe la posibilitatea recuperării sumelor obținute nejustificat de la bugetul Uniunii după trecerea unei perioade de patru ani de la săvârșirea abaterii care afectează plățile în litigiu. Rezultă că, începând de la data intrării în vigoare a Regulamentului nr. 2988/95, orice avantaj obținut nejustificat de la bugetul Uniunii poate, în principiu și cu excepția sectoarelor pentru care legiuitorul Uniunii a prevăzut un termen inferior, să fie recuperat de autoritățile competente ale statelor membre într-un termen de patru ani (Hotărârea din 29 ianuarie 2009, Josef Vosding Schlacht-, Kühl- und Zerlegebetrieb și alții, C-278/07-C-280/07, EU:C:2009:38, punctele 27 și 28).

215 Ținând seama de domeniul de aplicare al articolului 3 alineatul (1) din Regulamentul nr. 2988/95, astfel cum a fost amintit în jurisprudență, și ca urmare a faptului că investigația OLAF, în măsura în care îl privea pe reclamant, nu putea da naștere decât unor măsuri sau sancțiuni administrative sau penale luate în temeiul dreptului național, iar nu al dreptului Uniunii, acesta nu se poate prevala de o prescripție în temeiul articolului 3 alineatul (1) din Regulamentul nr. 2988/95.

216 În orice caz, chiar dacă ar trebui să se considere că normele privind prescripția prevăzute de Regulamentul nr. 2988/95 se impun instanțelor naționale elene în cadrul unor eventuale urmăriri penale, trebuie subliniat, după cum a arătat în mod întemeiat Comisia, că abaterea comisă în cadrul executării contractelor privind cel de Al șaselea program-cadru era continuă. Trebuie constatat de asemenea că aceasta a încetat la 30 septembrie 2007, și anume la data finalizării ultimului proiect al celui de Al șaselea program-cadru la care a participat Zenon (în speță Gnosys). De la această dată trebuie să se considere că abaterea prezumată a încetat. În consecință, termenul de prescripție nu a început să curgă decât de la 1 octombrie 2007.

217 În acest context, trebuie amintit că, în temeiul articolului 3 alineatul (1) al treilea paragraf din Regulamentul nr. 2988/95, o întrerupere a termenului de prescripție a urmăririi împotriva reclamantului nu poate avea loc decât printr-un act adus la cunoștința acestuia. Or, reclamantul a admis în ședință că a fost informat despre investigație printr-o scrisoare din luna iulie 2011. De altfel, este util să se sublinieze că această scrisoare menționa că reclamantul era considerat o „persoană vizată” de investigația în cauză și că avusese contacte cu reprezentanți ai OLAF, din moment ce în aceasta se făcea trimitere la scrisoarea reclamantului din 6 iulie 2011 către OLAF, prin care își confirma acordul cu privire la data audierii la domiciliul său din Grecia. În aceste împrejurări, este necesar să se considere că scrisoarea adresată reclamantului în luna iulie 2011 a întrerupt termenul de

prescripție și a avut ca efect curgerea unui nou termen de patru ani de la data scrisorii menționate (a se vedea în acest sens și prin analogie Hotărârea din 13 martie 2003, José Martí Peix/Comisia, T-125/01, EU:T:2003:72, punctul 94).

218 În consecință, argumentul reclamantului întemeiat pe prescripția urmăririi trebuie respins.

219 În ceea ce privește argumentul întemeiat pe încălcarea obligației de a respecta un termen rezonabil în desfășurarea procedurilor administrative, trebuie arătat că o astfel de obligație constituie un principiu general de drept al Uniunii a cărui respectare este asigurată de instanța Uniunii și care este preluat de altfel, drept componentă a dreptului la bună administrare, de articolul 41 alineatul (1) din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene (a se vedea în acest sens Hotărârea din 21 mai 2014, Catinis/Comisia, T-447/11, EU:T:2014:267, punctul 34). De asemenea, trebuie amintit că aprecierea caracterului rezonabil al duratei unei proceduri administrative se face în funcție de circumstanțele proprii fiecărei cauze și în special de contextul în care aceasta se înscrie, de diferitele etape procedurale care au fost urmate, de complexitatea cauzei, precum și de importanța acesteia pentru diferitele părți interesate (Hotărârea din 22 octombrie 1997, SCK și FNK/Comisia, T-213/95 și T-18/96, EU:T:1997:157, punctul 57, Hotărârea din 16 septembrie 1999, Partex/Comisia, T-182/96, EU:T:1999:171, punctul 177, și Hotărârea din 19 aprilie 2013, Aecops/Comisia, T-53/11, nepublicată, EU:T:2013:205, punctul 57). În speță, contractele încheiate pentru punerea în aplicare a celui de Al șaselea program-cadru priveau perioada 2002-2006 și, prin urmare, se întindeau pe mai mulți ani. În plus, abaterea constatată de Comisie era continuă și se întindea pe aceeași perioadă. Reclamantul nu poate reproșa, așadar, OLAF că a desfășurat o investigație pe o perioadă de mai mulți ani. Pe de altă parte, OLAF s-a conformat articolului 6 alineatul (5) din Regulamentul nr. 1073/1999, în sensul că investigația a fost desfășurată fără întrerupere pe o perioadă proporțională cu împrejurările și cu complexitatea cazului. Astfel, OLAF a inițiat investigația în luna decembrie 2009. În luna februarie 2010 a efectuat o inspecție la sediile Comeng. În luna august 2010, Comisia a redactat proiectul raportului de audit final și l-a trimis Zenon, care a prezentat observații asupra acestuia în lunile octombrie și noiembrie 2010. Comisia a adoptat raportul de audit final în luna februarie 2011. Pe baza elementelor din raportul de audit final, OLAF l-a informat pe reclamant în luna iulie 2011 că era o persoană vizată, l-a audiat în luna septembrie 2011, a terminat investigația în luna septembrie 2012 și a transmis raportul de investigație final autorităților elene în luna octombrie 2012. În consecință, OLAF nu a încălcat obligația de a respecta un termen rezonabil în desfășurarea procedurilor administrative și nici dreptul la bună administrare, a cărui componentă o constituie obligația menționată. În același sens, ținând seama de cele ce precedă, OLAF nu a încălcat nici principiul diligenței.

[omissis]

Cu privire la al treilea motiv, întemeiat pe încălcarea dreptului la apărare

225 În cadrul celui de al treilea motiv, reclamantul arată că, la momentul audierii sale și până la data introducerii acțiunii, nu a dispus decât de puține informații cu privire la obiectul investigațiilor și al susținerilor OLAF în privința sa. El apreciază că ar fi trebuit să fie informat, în calitate de persoană vizată, în mod precis și clar despre fiecare dintre faptele care îl privesc. Or, el nu ar fi fost informat în mod definitiv și detaliat despre susținerile dirijate împotriva sa și despre faptele care îi erau reproșate și nici despre acuzațiile și informațiile transmise către DG Societatea Informațională și către autoritățile elene și nu ar fi avut posibilitatea de a se apăra și de a fi ascultat cu privire la aceste fapte și nici de a respinge eventuale susțineri eronate.

226 Comisia respinge aceste susțineri.

227 În această privință, trebuie subliniat că, prin intermediul celui de al treilea motiv, reclamantul arată că i s-a încălcat dreptul la apărare și invocă, în esență, două critici. Pe de o parte, nu ar fi fost informat în mod precis și clar despre fiecare dintre faptele care îi erau reproșate și, prin urmare, nu ar fi fost în măsură să fie ascultat cu privire la aceste fapte. Pe de altă parte, nu ar fi avut acces nici la dosarul OLAF înainte ca acesta să își redacteze raportul și să menționeze în el numele său, nici la raportul final însuși.

228 În prealabil, trebuie amintit că, potrivit unei jurisprudențe constante, respectarea dreptului la apărare în orice procedură inițiată împotriva unei persoane și care poate să conducă la un act cauzator de prejudiciu constituie un principiu fundamental al dreptului Uniunii și trebuie să fie asigurată chiar în lipsa oricărei reglementări privind procedura în cauză. Acest principiu impune ca oricărei persoane împotriva căreia se poate lua o decizie care lezează să i se fi oferit posibilitatea de a-și exprima în mod util punctul de vedere în privința elementelor reținute în sarcina sa de Comisie pentru a-și întemeia decizia (a se vedea în acest sens Hotărârea din 24 octombrie 1996, Comisia/Lisrestal și alții, C-32/95 P, EU:C:1996:402, punctul 21).

229 În primul rând, în ceea ce privește critica potrivit căreia reclamantul nu ar fi fost informat în mod suficient de clar despre faptele care îi erau reproșate și, prin urmare, nu ar fi putut să fie ascultat cu privire la aceste fapte, trebuie constatat mai întâi că nicio reglementare nu a prevăzut obligația de a informa persoanele vizate în cadrul unor investigații externe ale OLAF. În schimb, în ceea ce privește investigațiile interne, articolul 4 din Decizia 1999/396/CE, CECO, Euratom a Comisiei din 2 iunie 1999 privind condițiile și metodele de efectuare a investigațiilor interne pentru combaterea fraudei, a corupției și a oricăror activități ilegale care afectează interesele Comunităților (JO 1999, L 149, p. 57, Ediție specială, 01/vol. 2, p. 156), intitulat „Informarea părții interesate”, prevede următoarele:

„În cazul în care apare posibilitatea implicării unui membru, funcționar sau agent al Comisiei, partea interesată este informată rapid, atât timp cât acest lucru nu prejudiciază investigația. […].

În cazurile în care este necesară menținerea secretului absolut în scopul desfășurării investigației și care necesită utilizarea unor proceduri de investigație care sunt de competența unei autorități judiciare naționale, respectarea obligației de a invita membrul, funcționarul sau agentul Comisiei să își exprime punctul de vedere poate fi amânată cu acordul președintelui Comisiei sau, respectiv, al secretarului său general.”

230 Tribunal a considerat deja că respectarea dreptului la apărare este suficient garantată în cadrul unei investigații interne a OLAF în cazul în care acesta se conformează articolului 4 din Decizia 1999/396 (Hotărârea din 12 septembrie 2007, Nikolaou/Comisia, T-259/03, nepublicată, EU:T:2007:254, punctul 245).

231 Acest lucru este valabil și în ceea ce privește procedura de investigație externă a OLAF. Astfel, respectarea dreptului la apărare este garantată suficient în cadrul unei asemenea investigații în cazul în care, așa cum prevede articolul 4 din Decizia 1999/396, partea interesată este informată rapid despre posibilitatea unei implicări personale în fapte de fraudă, de corupție sau în activități ilegale care prejudiciază interesele Uniunii, atât timp cât acest lucru nu periclitează investigația.

232 În speță, trebuie amintit că, încă din luna iulie 2011, OLAF a adresat reclamantului o scrisoare prin care l-a informat că este considerat o persoană vizată de investigația referitoare la proiectul GR/RESEARCH-INFSO-FP6-Robotics and informatics. OLAF a indicat în mod clar în această scrisoare că solicită reclamantului explicații și informații cu privire la implicarea Zenon și a Comeng în contextul proiectelor de cercetare din cel de Al șaselea program-cadru. Prin aceeași scrisoare, OLAF l-a invitat pe reclamant la o audiere pentru a-i da „posibilitatea de a[-și] exprima opiniile și comentariile cu privire la ansamblul faptelor care [îl] privesc în calitate de parte interesată”. OLAF a indicat că, pentru a facilita audierea, reclamantul a fost invitat să adune documentele necesare privind implicarea Zenon și a Comeng în aceste proiecte de cercetare ale Uniunii, și anume copii ale facturilor

emise de Comeng în privința Zenon, dovezile de plată, copiile contractelor de servicii încheiate între Zenon și Comeng, copiile documentelor privind lucrările realizate de consultanți în contul Comeng, copiile fișelor privind orele de muncă realizate de consultanți, precum și copiile contractelor de servicii încheiate între Comeng și alte companii, precum [*confidențial*] [2].

233 OLAF a precizat de asemenea că reclamantul are dreptul de a fi asistat de un consilier juridic sau de un alt reprezentant, că, în urma audierii, i se va solicita să citească procesul-verbal și să îl semneze dacă este de acord cu conținutul acestuia, că audierea putea fi utilizată în cadrul unei proceduri administrative, disciplinare, judiciare sau penale și că investigația putea conduce la o recuperare financiară sau la trimiterea cauzei în fața autorităților disciplinare ale Uniunii sau a autorităților judiciare naționale competente.

234 La 7 septembrie 2011, doi reprezentanți ai OLAF s-au întâlnit cu reclamantul la domiciliul său. Reiese din procesul-verbal al audierii semnat de părți că reclamantul a fost informat de la bun început că OLAF urmărea să verifice faptele esențiale și să adune informații cu privire la relațiile dintre Zenon și Comeng în contextul executării contractelor privind cel de Al șaselea program-cadru. În această privință, trebuie subliniat că procesul-verbal menționează mai întâi [*confidențial*].

235 Prin scrisoarea din 19 septembrie 2012, reclamantul a fost informat că OLAF terminase investigația și că avea motive să considere că au fost comise infracțiuni care afectează interesele financiare ale Uniunii. În scrisoare se preciza că, pe baza concluziilor investigației respective, OLAF a recomandat autorităților judiciare competente elene să declanșeze o procedură judiciară.

236 Ținând seama de ansamblul acestor elemente, trebuie considerat că, în împrejurările cauzei, reclamantul a fost informat pe deplin cu privire la motivele investigației externe desfășurate de OLAF, precum și cu privire la motivele pentru care era o persoană vizată de investigația respectivă și că a putut fi ascultat conform cerințelor legale. În special, reiese din raportul de audiere că acesta avea pe deplin conștiința faptului [*confidențial*].

237 În consecință, critica potrivit căreia reclamantul nu ar fi fost informat în mod clar despre faptele care îi erau reproșate și, prin urmare, nu ar fi putut fi ascultat cu privire la aceste fapte trebuie respinsă.

238 În acest context și în al doilea rând, critica reclamantului potrivit căreia nu ar fi avut acces nici la dosarul OLAF, nici la raportul final însuși trebuie de asemenea să fie respinsă.

239 Astfel, *primo*, în ceea ce privește accesul la dosarul OLAF, este necesar să se considere că acesta nu este obligat să acorde unei persoane vizate de o investigație externă accesul la documentele care fac obiectul unei asemenea investigații sau la cele întocmite de el însuși cu această ocazie, eficacitatea și confidențialitatea sarcinii conferite OLAF, precum și independența acestuia putând fi afectate. Într-adevăr, respectarea dreptului la apărare al reclamantului a fost garantată în mod suficient de informațiile de care a beneficiat (a se vedea prin analogie Ordonanța din 18 decembrie 2003, Gómez-Reino/Comisia, T-215/02, EU:T:2003:352, punctul 65, Hotărârea din 12 septembrie 2007, Nikolaou/Comisia, T-259/03, nepublicată, EU:T:2007:254, punctul 241, și Hotărârea din 8 iulie 2008, Franchet și Byk/Comisia, T-48/05, EU:T:2008:257, punctul 255) și de faptul că a fost ascultat în cadrul audierii.

240 *Secundo*, în ceea ce privește accesul la raportul final al unei investigații externe, nicio dispoziție nu prevede că o astfel de obligație se impune OLAF. În ceea ce privește principiul contradictorialității, existența unei nelegalități în privința OLAF nu ar putea fi dovedită decât în ipoteza în care raportul final ar fi publicat sau în măsura în care acesta ar fi urmat de adoptarea unui act care lezează (a se

2 — Date confidențiale necomunicate.

vedea în acest sens și prin analogie Hotărârea din 12 septembrie 2007, Nikolaou/Comisia, T-259/03, nepublicată, EU:T:2007:254, punctele 267 și 268, și Hotărârea din 8 iulie 2008, Franchet și Byk/Comisia, T-48/05, EU:T:2008:257, punctul 259).

241 În măsura în care destinatarii rapoartelor finale, și anume Comisia și autoritățile judiciare elene, ar avea intenția să adopte un astfel de act în privința reclamantului în baza raportului final, aceste autorități, iar nu OLAF, sunt cele care, dacă este cazul, trebuie să permită accesul reclamantului la aceste rapoarte, potrivit propriilor norme procedurale.

[omissis]

243 Rezultă că Comisia nu a săvârșit nicio încălcare a dreptului la apărare al reclamantului și că, în consecință, al treilea motiv trebuie respins.

Cu privire la prejudiciu și la legătura de cauzalitate [omissis]

247 În această privință, trebuie să se constate că reclamantul a reușit să dovedească încălcarea articolului 25 alineatul (1) din Regulamentul nr. 45/2001 (a se vedea punctele 98-102 și 172 de mai sus). Reclamantul nu a dovedit însă existența unei legături de cauzalitate între aceasta și prejudiciile invocate. Astfel, nu a prezentat niciun argument care să permită să se înțeleagă modul în care în speță notificarea tardivă prin care a fost informat responsabilul cu protecția datelor despre prelucrarea unor date cu caracter personal care îl privesc ar fi adus atingere reputației sale și ar fi condus la încetarea activităților profesionale și la întreruperea activităților academice ale acestuia. El nu a explicat nici modul în care respectiva notificare tardivă i-ar fi cauzat un prejudiciu moral. Prin urmare, în măsura în care se întemeiază pe încălcarea sus-menționată, cererea de despăgubiri trebuie respinsă ca nefondată.

248 Având în vedere considerațiile care precedă, cererea de despăgubiri trebuie respinsă ca nefondată.

[omissis]

Pentru aceste motive,

TRIBUNALUL (Camera a patra)

declară și hotărăște:

1) Respinge acțiunea.

2) Îl obligă pe domnul Athanassios Oikonomopoulos la plata cheltuielilor de judecată, inclusiv a celor aferente procedurii privind măsurile provizorii.

Prek Labucka Kreuschitz

Pronunțată astfel în ședință publică la Luxemburg, la 20 iulie 2016.

Semnături